

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 15. europaudvalgsmøde

Dato: torsdag den 9. januar 2020

Tidspunkt: kl. 10.00

Sted: vær. 1-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Tanja Larsson (S), Henrik Møller (S), Rasmus Stoklund (S), Jens Rohde (RV), Søren Søndergaard (EL), Jan E. Jørgensen (V), Mads Fuglede (V), Morten Messerschmidt (DF), Marie Krarup (DF) og Pernille Vermund (NB).

Desuden deltog: udlændinge- og integrationsminister Mattias Tesfaye.

Mødet blev afholdt sammen med Udlændinge- og Integrationsudvalget.

Punkt 1. Samråd med udlændinge- og integrationsministeren vedr. et nyt asylsystem, jf.

EUU alm. del - samrådsspørgsmål B og UUI alm. del - samrådsspørgsmål H

EUU alm. del (19) – samrådsspørgsmål B

EUU alm. del (19) – bilag 273 (UUI samrådsspørgsmål H)

Samrådsspørgsmål B i Europaudvalget

Stillet af Eva Kjer Hansen (V)

”Udlændinge- og integrationsministeren bedes redegøre for statsministerens udtalelse i åbningstalen til Folketinget den 1. oktober 2019, der lød som følger: ”Vores regering ønsker selvfølgelig at hjælpe mennesker på flugt, men vi skal gøre det i nærområderne, for der kan vi nemlig hjælpe flest. Jeg vil selv stille mig i spidsen for et nyt asylsystem – mere retfærdigt og mere humant – og det tager jeg med til Bruxelles.”

Samrådsspørgsmål H i Udlændinge- og Integrationsudvalget

Stillet af Mads Fuglede (V)

”Vil ministeren redegøre for, hvornår regeringen vil udarbejde og iværksætte planer for at realisere Socialdemokratiets valgløfte om et nyt asylsystem, som ifølge Socialdemokratiets oplæg ”Retfærdig og realistisk – en udlændingepolitik der samler Danmark” kan realiseres af Danmark alene?”

Mads Fuglede uddybede spørgsmålene ved at henvise til statsministerens udtalelse om, at EU for hende er konkret. Det ville således blive interessant at høre, hvordan EU konkret ville

udarbejde et mere retfærdigt og humant asylsystem. Det havde ikke været muligt at finde konkrete planer eller overvejelser, så forhåbentlig kunne det blive afklaret på dagens møde. Siden statsministerens åbningstale havde hun været på besøg hos præsident Macron i Frankrig, ligesom udlændinge- og integrationsministeren havde mødtes med den tyske indenrigsminister, Horst Seehofer. Man manglede foreløbig svar på, hvad de møder var mundet ud i, så det kunne samrådet måske også afklare. Ministeren havde desuden holdt møder med EU-kommissæren for indre anliggender, Ylva Johansson, som ikke mente, at asylforslaget var realistisk. Det ville være relevant at høre, hvilke overvejelser regeringen har gjort sig siden dette møde.

De to samrådsspørgsmål blev her stillet samlet. Samrådsspørgsmål B drejede sig om EU-sporet, mens samrådsspørgsmål H udgik fra Socialdemokratiets udlændingepolitiske udspil fra 2018 "Retfærdig og realistisk – en helhedsplan for dansk udlændingepolitik". Ifølge den kan Danmark selv etablere et nyt asylsystem, hvis man løber sig staver i livet med EU-sporet. Hvor langt var man med de planer, og hvor lå skæringspunktet mellem EU-sporet og Danmarks eget arbejde for at oprette et modtagecenter i Nordafrika?

Udlændinge- og integrationsministeren: Tak for samrådsspørgsmålene, som jeg vil besvare samlet. Jeg vil gerne indlede med at sige, at der ingen grund er til at vente på, at regeringen fremlægger en samlet plan for, hvordan man skal realisere ambitionerne om et nyt asylsystem. Socialdemokratiets udlændingepolitiske udspil fra 2018 er grundlaget for regeringens politik på det område, og vi er allerede i fuld gang med arbejdet. Vi undersøger i øjeblikket, hvilke skridt og tiltag der kan bringe os nærmere sådan et nyt asylsystem, og vi er i dialog med en række lande og organisationer om det. Nogle af møderne har været positivt overraskende, mens andre har været en lidt trist oplevelse, som ikke har bragt os tættere på at realisere vores ambitioner. Men jeg vil gerne have en ordentlig diskussion om emnet, for jeg forventer, at de ambitioner vil udgøre en permanent del af regeringens udlændingepolitik, ligesom jeg håber, at de også vil være en del af en kommende regerings udlændingepolitik, uanset hvordan den regering bliver sammensat.

Når jeg ser frem til diskussionen, skyldes det også, at jeg virkelig ser et behov for et nyt mere retfærdigt og humant asylsystem. Tallene for spontane asylansøgninger i Danmark er ganske vist rekordlave: Vi budgetterer med 3.500 asylansøgere til næste år, men vi kommer faktisk ikke engang op på det tal i år, og det er jo positivt. Så set med danske øjne går det i den rigtige retning. Men når man tager de europæiske og globale briller på, er der stadig kæmpe udfordringer, og man kan i virkeligheden diskutere, om de overhovedet er blevet mindre de seneste år, eller om de er på det samme niveau, de altid har været.

Der er fortsat et rekordhøjt antal flygtninge i verden. Mange opholder sig i EU's nabolande; alene i Tyrkiet opholder der sig mere end 3,5 millioner flygtninge. Nogle af dem vælger at betale for at komme til Europa ved at benytte sig af menneskesmuglere. Min vurdering er, at de tiltrækkes af velfærdssystemerne i en række EU-lande, heriblandt det danske.

Mange af dem bryder ikke op fra forhold, hvor de er i akut fare. De er egentlig under beskyttelse, men er flygtninge, som tager næste skridt på ruten og er i såkaldt sekundær bevægelse. Mange af de mennesker lider en ulykkelig skæbne og udsættes for overgreb eller dør undervejs i forsøget på at nå Europa. Vi har sikkert alle hørt historierne om, at Middelhavet endte som kirkegård for personer på vej mod Europa.

Der er også en hel del, som når hertil – det er trods alt de fleste. Det seneste år har mere end en halv million mennesker søgt asyl i et europæisk land. Ca. halvdelen af dem viser sig ikke at være flygtninge, når de har været gennem asylproceduren, og mange af dem har vi enorme problemer med at sende hjem. Jeg synes selv, at et af de største problemer vi har på udlændingeområdet, er de afviste asylansøgere – vel at mærke personer uden lovligt ophold – der nægter at samarbejde om at rejse hjem. Der er tale om personer, som har opholds- og meldepligt på Udrejsecenter Sjælsmark eller Udrejsecenter Kærshovedgård. Det koster os dyrt. Hver afvist asylansøger, som ikke kan sendes hjem, koster os mindst 300.000 kroner – et helt vildt beløb. Men når jeg taler med kolleger fra andre europæiske lande, kan jeg høre, at deres tal for personer i udrejseposition er på et helt andet niveau end det danske. Det er en kæmpe udfordring for bl.a. vores nabolande, Tyskland og Sverige. Der er tale om mennesker, som ikke har noget grundlag for beskyttelse, og som koster de samfund masser af penge, der kunne være brugt på folk med et faktisk behov for beskyttelse.

Også selve asylindkvarteringssystemet er dyrt, både i Europa som helhed og i Danmark. I 2016 – et af de år, hvor vi brugte rigtig mange penge – kostede det os i herhjemme 3 mia. kr. Til sammenligning har FN's Flygtningehøjkommissariat (UNHCR) oplyst, at man samme år brugte ca. 2,4 mia. kr. på over 3,8 millioner asylansøgere og flygtninge i Kenya, Niger, Tyrkiet, Egypten og Rwanda. De instanser, der har mandat til at tage sig af dem, brugte altså samlet væsentligt færre penge i fem lande, end vi brugte på at hjælpe langt færre mennesker i Danmark. Man kan derfor ikke indtage det standpunkt, at pengene i dag bruges bedst muligt. Tallene viser, at de penge, vi bruger i Danmark i dag, kunne hjælpe mange flere mennesker, hvis vi brugte dem tættere på konflikterne, langs ruterne, der hvor problemerne faktisk er, og hvor langt de fleste mennesker opholder sig – og hvor der i hele den periode, vi har haft den europæiske debat om flygtningepolitikken, ikke har været tilstrækkeligt med midler til at hjælpe flygtningene. Som den tidligere statsminister Lars Løkke Rasmussen har sagt, var en af årsagerne til krisen i 2015-2016, at FN mangler penge til lejrene. Vi står med andre ord med et uretfærdigt og inhumant asylsystem, som er sårbart over for udnyttelse. Det udfordrer Europas og Danmarks tryghed, sikkerhed og sammenhængskraft, så vi skal gøre op med det system; status quo er ikke en farbar vej.

Regeringen mener, at vi har behov for et nyt sæt spilleregler, og vi fornemmer, at en lang række europæiske landes regeringer er enige. Desuden er en ny EU-Kommission tiltrådt, og indtil videre har der været positive signaler fra dem. Tiden er således moden til for alvor at få gjort noget ved problemerne. Vi forventer, at Kommissionen fremlægger et nyt asyl- og migrati-
onsudspil i løbet af 2020. Det giver en unik mulighed for at deltage i den europæiske debat om, hvordan vi håndterer det her i fællesskab.

Et retfærdigt og humant asylsystem

Hvad er det så, regeringens tanker og ideer går ud på? Vi vil gøre alt, vi kan, for at bidrage til at få skabt et mere retfærdigt og humant asylsystem i Europa. Der er samarbejdet i Bruxelles og de europæiske institutioner naturligvis afgørende. Målet er at få en markant nedgang i antallet af spontane asylansøgere; at langt færre dør på Middelhavet og udsættes for overgreb på migrationsruterne, og at vi får en markant bedre beskyttelse til flygtninge i nærrområderne og langs migrationsruterne.

Adgangen til Europa skal kontrolleres af Europa, ikke af menneskesmuglere. Endvidere skal genbosætning – dvs. kvoteflygtninge gennem FN-systemet – være den primære og lovlige vej til beskyttelse i Europa. Endelig skal flere irregulære migranter og afviste asylansøgere hjemsendes. Det er selvfølgelig lettere sagt end gjort, og vi er ikke den første regering med de ambitioner. Der er tale om et komplekst arbejde, og vi har derfor forsøgt at identificere nogle særlige indsatsområder, som vi arbejder lidt mere fokuseret med. Lad mig blot nævne nogle enkelte af dem:

- 1) Vi skal hjælpe flere flygtninge bedre i deres nærrområder. Det handler ikke udelukkende om penge – men også om penge. Vi kommer til at bruge flere af dem på humanitær bistand tæt på konflikterne. Det er ikke altid, man i den offentlige debat i Danmark anser den del af udviklingspolitikken for at være flygtningepolitik, men det betragter jeg det som. Når både den nuværende og den tidligere regering har været i stand til at hjælpe med bl.a. medicin og indkvartering i flygtningelejre tættere på konflikterne, mener jeg faktisk, at det er en del af dansk flygtningepolitik og i øvrigt noget, vi skal være stolte af.
- 2) Vi skal blive bedre til at styrke asyl- og grænsemyndighederne i tredjelands langs migrationsruterne, især dem i EU's nabolande. Det skal bidrage til at sikre en stærkere og mere effektiv grænsekontrol og asylsagsbehandling. Det kan desuden blive en trædesten til et bredere samarbejde med myndighederne i de relevante lande om migrationsudfordringerne. Landene i Nordafrika, på Balkan og i Mellemøsten er også plaget af migrationen – det er ikke kun EU. Mange af dem har ikke gavn af at være transitlande, bl.a. fordi der vokser en menneskesmuglerindustri og organiseret kriminalitet op langs ruterne, som er med til at destabilisere deres myndigheder. Vi kan bidrage til at styrke myndighederne ved at hjælpe med både grænsekontrol og asylsagsbehandling. Heller ikke den del fylder så meget i den danske debat, men vi yder allerede en begrænset indsats, der forhåbentlig kan blive større.
- 3) Vi skal etablere hasteasylprocedurer af grundløse asylansøgninger i alle EU-lande, så man hurtigt kan afklare, om den enkelte asylansøger er flygtning eller en person, der skal tilbagesendes med det samme. Det var bl.a. det, jeg talte med den tyske indenrigsminister, Horst Seehofer, om på mit møde med ham, for i Danmark har vi et forholdsvis velfungerende system, hvor vi på grænsen afviser grundløse asylansøgninger, men det er ikke alle europæiske lande, der gør det samme. Og hvis man kan afvise de grundløse forholdsvis hurtigt, kan man dels spare en masse penge, dels sørge for, at myndighederne i højere grad bruger ressourcerne på dem, der har faktisk har

brug for beskyttelse. Jo flere lande, vi kan få til at indføre de samme procedurer, des bedre.

- 4) Vi skal styrke EU's evne til at udsende irregulære migranter og afviste asylansøgere ved aktivt at bruge alle udenrigspolitiske redskaber. Jeg tror på, at landene kan tage flere fælles skridt end i dag, for også udenrigspolitisk har EU større muskler end landene har hver for sig. På dette punkt har jeg ikke noget konkret, jeg kan præsentere, men det er et område, hvor jeg håber, at vi kan styrke samarbejdet med andre regeringer gennem EU-systemet, for det er i vidt omfang de samme tredjelande, vi skal udsende til, og de samme myndigheder derude, vi er i dialog med.
- 5) Vi skal, som det er beskrevet i Socialdemokratiets udlændingepolitiske udspil, se på muligheden for at få flyttet selve behandlingen af asylsagen uden for EU's grænser i form af modtagecentre uden for EU. I dag ligger Danmarks modtagecenter i Nordsjælland; det er Center Sandholm.

Jeg anerkender fuldt ud, at ambitionen om at skabe et retfærdigt og humant asylsystem med disse komponenter er vanskelig at realisere - og særlig vanskelig, hvis et enkelt land er alene om det. Opgaven vil naturligvis være lettere, hvis vi arbejder sammen med ligesindede lande i EU, med Kommissionen og med de forskellige relevante agenturer som EU's asylstøttekontor (EASO), EU's grænseagentur (Frontex) og de internationale FN-aktører, først og fremmest UNHCR og International Organization for Migration (IOM). Vi er så småt begyndt at etablere samarbejdet, men det er ikke nogen let opgave. Vi må ikke desto mindre i gang, for det er afgørende at erstatte den nuværende junglelov med lidt mere ordnede og humane forhold.

Specifikt om et modtagecenter

Etableringen af et modtagecenter i et tredjeland er som nævnt et af de elementer, vi forsøger at arbejde med. Ideen fra dansk side er, at spontane asylansøgere, der kommer til EU – herunder til Danmark – skal overføres til et modtagecenter i et tredjeland, hvor asylbehandlingen så skal foregå. Er der tale om flygtninge, skal de have beskyttelse i tredjelandet. I de tilfælde, hvor asylansøgeren får afslag på asyl, vil han eller hun skulle sendes hjem fra det pågældende tredjeland og ikke fra en velfærdsstat som Danmark. På den måde vil de mennesker, der sætter sig i bevægelse, ikke kunne få ophold i EU, men vil i stedet få beskyttelse uden for EU. Og det vil fjerne incitamentet til, at folk vælger den farlige rejse over Middelhavet.

Lignende ideer har været luftet før i efterhånden nogle år, både herhjemme og i andre EU-lande. Der er ingen grund til at lægge skjul på, at det er et svært og komplekst spørgsmål. Modtagecenteret er dog en af de løsningsmodeller, som jeg virkelig tror vil have mærkbar effekt. Derfor synes jeg vi skal prøve igen og vende hver en sten for at få det til at fungere. Og hvis ikke vi kan få det til at fungere med alle asylansøgere med det samme, kan vi måske begynde med en afgrænset gruppe. Her er vi nødt til at være ærlige: Vi kan ikke realisere denne ambition uden et tredjeland, der ønsker at indgå i et ligeværdigt samarbejde om etableringen af modtagecenteret. Regeringen kan derfor ikke garantere, at vi ender med et modtagecenter, men jeg kan til gengæld garantere, at vi arbejder for det hver dag. For jo mere man lærer det

nuværende asylsystem at kende, des klarere bliver det, hvor uholdbart det vil være at fortsætte med det eksisterende.

Afslutning

Afslutningsvis vil jeg gerne sige, at jeg ikke nærer nogen illusion om, at vi om et par år har en fælles europæisk løsning med et nyt asylsystem, som fuldstændig afspejler vores forslag. Jeg tror heller ikke på, at EU kommer til at realisere de tanker om et modtagecenter, nøjagtigt som vi har fremlagt det i vores udlændingeudspil. Men jeg er ret overbevist om, at vi gennem EU-samarbejdet kan realisere nogle af de komponenter. På rådsmøderne har jeg fået indtryk af en vilje til, at der skal ske noget. Det indtryk blev bekræftet ved statsministerens besøg hos præsident Macron i Paris og mit eget besøg hos indenrigsminister Horst Seehofer i Berlin. Tyskland og Frankrig deler således begge den danske grundanalyse og er enige i, at der må ske noget nyt. Og det er trods alt første skridt på vejen, at vi sammen med de andre lande på møder drøfter forskellige ideer, holder vores analyser op mod hinanden og diskuterer løsningsmodeller.

Vi må sammen med ligesindede lande – og forhåbentlig gennem et styrket samarbejde med tredjelande – se, hvor langt vi kan komme med at etablere asylsagsbehandling uden for EU's grænser. I den forbindelse erkender jeg, at andre EU-lande umiddelbart har andre løsningsforslag end de danske. Men jeg konstaterer også, at der er mange lighedspunkter. I december fik jeg endvidere lejlighed til at tale med den nye EU-kommissær for migrationsområdet, Ylva Johansson, da hun var på besøg i København. Her gav hun udtryk for, at etableringen af et modtagecenter uden for Europa ikke er et af de elementer, Kommissionen vil lade indgå i sit udspil om EU's kommende asyl- og migrationspagt. Til gengæld kunne jeg konstatere, at vi i bund og grund var enige om selve formålet med et nyt asylsystem, nemlig at få styr på migrationen til EU gennem en ændring af de nuværende kontrolmekanismer.

Jeg mener ikke, at det enten handler om at følge et EU-spor eller en mere bilateral dagsorden og egne danske tanker om f.eks. modtagecentre uden for EU. Det handler om både og. Indtil videre har jeg et positivt indtryk af møderne med andre landes ministre, og for mig er det afgørende, at der bliver lyttet til de danske tanker, mens vi samtidig lytter til, hvad andre lande bringer på bordet. Om den endelige løsning bliver, som den danske regering forestiller sig, kan jeg ikke love. Jeg kan til gengæld love, at vi vil gøre så meget som muligt for at få det realiseret. Fra dansk side bør vi samtidig være pragmatiske og lytte konstruktivt til andre landes ideer. Vi må være ærlige om, at den flygtningepolitiske diskussion i Europa skiller kontinentet i en nordlig og en sydlig del og desuden i en vestlig og en østlig del. Frontlinjestaterne i syd og velfærdsstaterne i nord har åbenlyst forskellige interesser, og en væsentlig skelnen gør sig også gældende mellem vesteuropæiske lande med mange asylansøgere og østeuropæiske lande, som færre søger asyl i.

Nu har jeg været minister i et halvt år, og regeringen har brugt meget tid på at lytte og diskutere med de andre lande. Nu hører vi gerne gode ideer fra jer rundt om bordet. Jeg håber på en løbende dialog og et tæt samarbejde med Folketingets partier.

Mads Fuglede delte mange af ministerens betragtninger, men efterlyste noget mere konkret. Det var tydeligt, at hele omdrejningspunktet i Socialdemokratiets udspil fra 2018 var etableringen af et modtagecenter i Nordafrika eller på Balkan. Nu sagde ministeren, at det nok ikke var muligt at etablere et sådant center. Sandheden var vel, at regeringen ikke kunne finde et eneste land i Europa, der delte dens tanker, og at man derfor var tvunget til at følge et andet spor. Alternativet var ifølge oplægget, at man fra dansk side på egen hånd skulle indlede samarbejder med tredjelande om et modtagecenter. Hvor langt var man så med det?

Udlændinge- og integrationsministeren mente, at det var for tidligt at konkludere, at det ikke var muligt at få EU til at etablere modtagecentre i tredjelande. Tværtimod havde han oplevet en større lydhørhed blandt de andre lande og en bredere funderet erkendelse af, at det nuværende system var forfejlet, end han havde forventet. Særlig positivt overrasket var han blevet over mødet med den tyske indenrigsminister. Når det kom til spørgsmålet om, hvor langt dialogen var med tredjelande, skulle man huske, at der skal to til tango. Der skulle være tale om et ligeværdigt samarbejde, som skulle indledes med et samarbejde i det små, f.eks. ved, at Danmark sender ansatte til tredjelande for at hjælpe dem med at etablere grænsekontrol og gennemføre asylsagsbehandling og på den måde vise, at det ikke kun handler om at fraskrive sig ansvaret. Det kunne også være med til at åbne flere døre, hvis Danmark genindtrådte i kvoteflygtningesystemet. Socialdemokratiet havde støttet en midlertidig udtræden, men det var tydeligt, at de andre lande forventede en genindtræden for at kunne tage de danske ideer på området alvorligt.

Man skulle ikke forvente, at et modtagecenter kunne etableres fra den ene dag til den anden. Der var mange skridt på vejen derhen, og en aftale kunne eventuelt begynde med at dreje sig om blot nogle få asylansøgere. Tredjelandene ville naturligvis spørge, hvad de kunne få til gengæld, og det var helt legitimt. Folketing og regering måtte være villige til at sende hjælp og penge. En mindre del kunne måske gå ud på at åbne for studieopholdstilladelser, så unge fra det pågældende land kunne blive uddannet og derefter komme hjem og styrke landets økonomi.

Mads Fuglede spurgte, om ministeren var i dialog med tredjelande, der havde tilkendegivet, at de kunne tænke sig at huse et modtagecenter.

Udlændinge- og integrationsministeren måtte desværre svare nej – det var endnu ikke lykkedes. Han havde spekuleret meget på, hvad der skulle til, og det måtte i hvert fald være noget, der var i de landes egen interesse, for de kom ikke til at gøre det bare for at være flinke ved Danmark. Regeringen fokuserede bl.a. på, hvad man kunne gøre for at hjælpe transitlande med det pres, migrationen udsætter dem for.

Morten Messerschmidt hæftede sig ved tidsperspektivet. Det var godt, at Socialdemokratiet havde erkendt, at tidligere tiders udlændingepolitik havde været en katastrofe. Men så måtte man også nå til det ræsonnement, at det hastede med at få løst de problemer, den havde

skabt. Hvornår forventede man planerne realiseret – var det i indeværende valgperiode, inden for dette årti eller bare inden for dette århundrede? Problemerne var voksende. Inden for den næste generation kunne man forudse, at 16 pct. af den danske befolkning ville være muslimer, i Frankrig og Tyskland var et sandsynligt tal 20 pct. og i Sverige 30 pct. Det ville betyde et farvel til Europa som kristent kulturfællesskab. Ministeren var forhåbentlig enig i, at dagens politikere havde en moralsk pligt til at forhindre den omkalfatring. Regeringen havde i sit første halve år været mere optaget af at håndhæve internationale konventioner end at beskytte det land, de er sat til at værne. I stedet for at vente kunne regeringen handle med det samme ved at lade Danmark træde ud af Genevekonventionen, så folk ikke længere kunne søge asyl i landet. Se, det ville være visionært, og det kunne også lægge pres på det øvrige EU, for befolkningerne havde overalt fået øjnene op for de katastrofale følger af indvandringen fra muslimske lande. Regeringen måtte enten sørge for, at dens forslag blev gennemført hurtigt, eller foretage sig noget helt andet.

Han spurgte desuden, hvad der skulle ske med de asylsøgere, hvis sag endte med godkendelse. De skulle vel blive i tredjelandet, indtil der blev fred i deres eget land? Hvis de i stedet skulle bosættes i Europa, var regeringens forslag et rent fatamorgana, for så ville der bare være tale om en fortsættelse af indvandringen, ligesom kriminelle og fundamentalister stadig ville komme til. Og ville samarbejdet i øvrigt ikke være i strid med det danske retsforbehold?

Endelig spurgte han, om regeringen var indstillet på at indføre en regulær hjemsendelsespolitik for de mennesker, som indtil nu havde fået tildelt asyl i Danmark uden berettigelse. Ellers var problemet ikke løst alligevel, for på fødselsrater og tal for familiesammenføringer over hele Europa kunne man se, at problemet steg og steg.

Jens Rohde syntes, at ministerens forelæggelse var en af regeringens bedste taler hidtil. Uden sarkasme ville han kalde 97 pct. af den fremragende, og han var enig i både analysen og de fleste målsætninger og virkemidler. Blot manglede ministeren at være ærlig om, at planerne var i strid med retsforbeholdet, og at statsministeren derfor burde udskrive en folkeafstemning om det. Desuden stoppede humanismen der, hvor regeringen sagde, at dem, der fik tildelt asyl, skulle flyves til en overfyldt flygtningelejr.

Henvendt til Mads Fuglede påpegede han, at det ikke var rigtigt, at andre EU-lande ikke gik ind for modtagecentre uden for Europa, for de tanker havde man diskuteret siden 1980'erne. Det var en god idé; det var blot realismen, de andre lande og Kommissionen anfægtede. Man skulle huske, at 88 pct. af alle flygtninge allerede befandt sig i nærområderne. Hvordan forestillede man sig, at de lande skulle tage sig af endnu flere? Skulle Kenya åbne Dadaab-lejren, som var bygget til 95.000, men som husede 475.000, for yderligere flygtninge? Det kunne ikke lade sig gøre. Hvis man i stedet overførte beslutningskraften til EU og etablerede modtagecentre i Europa, var der mulighed for en fælles asylpolitik og en kvotefordelingsordning. Det var den eneste farbare vej.

Udlændinge- og integrationsministeren præciserede, at tanken gik ud på, at dem, der søger asyl ved den dansk-tyske grænse, i stedet skulle have behandlet deres asylsag uden for Europa. Det var essensen i ideen, at beskyttelsen også skulle finde sted uden for Europa, for ellers ville man ikke få incitamentet slået i stykker, men blot have etableret et rejsebureau. Europa skulle dog stadig give ophold til flygtninge, der også kan blive forfulgt i flygtningelejrene – f.eks. homoseksuelle, enlige mødre eller kristne og andre religiøse mindretal. Det ville være mere rimeligt at genbosætte de mennesker på en koordineret og kontrolleret måde gennem UNCHR end at fortsætte med den nuværende situation, hvor det i stedet er folk med penge, kontakter og held, der kommer til Europa med menneskesmuglere.

Det hele var åbenlyst lettere sagt end gjort. Selv om centre uden for Europa havde været diskuteret siden 1980'erne, syntes han, at man skulle gøre alt for at realisere ideen nu, for flygtningekrisen 2015-2016 havde skabt et politisk momentum og en anden debat, som kunne gøre det muligt. Man skulle tage ét trin op ad trappen ad gangen. Første trin var at blive enige om analysen, mens andet trin handlede om at hjælpe EU's grænselande, f.eks. på Balkan, med opbygning af kapacitet. Også lande i Sahel var transitlande og havde brug for assistance. Ved sådan en indsats kunne flere lande også bliver erklæret for sikre, hvilket betød, at man kunne afvise asylsøgere fra de lande. Det følgende skridt kunne være aftaler à la Tyrkietaftalen, hvor EU tilbagesender en asylansøger mod til gengæld at genbosætte en flygtning fra det land. Modtagecenteret lå flere trin op ad trappen, og man måtte gøre et forsøg på at nå derop.

Ministeren forstod Dansk Folkepartis utålmodighed. Han mente også selv, at det hastede, men det ville være farligt at træde ud af Genevekonventionen og dermed et internationalt samarbejde, for så ville ingen lande have noget med Danmark at gøre. Og alene ville Danmark alligevel ikke kunne bygge mure, der var høje nok til at holde det stigende migrationspres ude. Måske var han naiv, men han troede på, at det var bedre at opretholde institutioner, strukturer inden for det internationale retssamfund, hvor dysfunktionelle de så end var på nogle områder – end slet ikke at have nogen.

Om retsforbeholdet oplyste han, at det hverken forhindrede Danmark at være med i Frontex, visumsamarbejdet, samarbejdet om udsendelser eller Dublinsamarbejdet.

Pernille Vermund fandt det opløftende at høre, at Radikale Venstre og Dansk Folkeparti bakkede op om samme idé – det vidnede om en massivt udbredt erkendelse af, at det eksisterende asylsystem var forfejlet. Hun var overbevist om, at årsagen til, at Socialdemokratiet havde formået at vinde regeringsmagten tilbage, var, at partiet havde meldt den erkendelse ud på en troværdig måde. Retsforbeholdet betød, at alene Folketinget og regeringen havde ansvaret for at forbedre det danske system. Kunne ministeren bekræfte, at adgangen til at søge spontan asyl i Danmark efter at have rejst over Middelhavet og op gennem flere sikre lande i Europa ville blive stoppet i indeværende valgperiode?

Jan E. Jørgensen påpegede, at Tunesien og Marokko begge havde meldt ud, at de ikke ville huse modtagecentre. Han bad ministeren nævne, hvilke andre lande i Nordafrika regeringen

havde kontaktet eller havde tænkt sig at kontakte og i hvilken rækkefølge. Og hvad byggede regeringen sin optimisme på? Ministeren talte om de første de skridt op ad trappen, men fortalte ikke, hvor lang trappen var.

Udlændinge- og integrationsministeren understregede over for Pernille Vermund, at flygtningekonventionen gav folk ret til beskyttelse, men hverken jura eller ånd i konventionen gav krav på beskyttelse et bestemt sted. Det var dog vigtigt at fastholde, at folk stadig ville kunne komme til dansk territorium og søge asyl.

Til Jan E. Jørgensen sagde han, at der skulle to til tango. Nu var regeringen trådt ud på dansegulvet og ville gerne byde de øvrige EU-lande op til dans. Dialogen med tredjelande handlede ikke om et konkret opkald fra en minister om et modtagecenter, men om, at man viste vilje til at styrke et samarbejde, som ikke var afhængigt af løfter om et modtagecenter. Danmark og EU havde gavn af at hjælpe med grænse- og asylsagsbehandling uden for Europa, uanset hvad det måtte ende med. Det var også vigtigt at hæfte sig ved, at regeringens tanker om et nyt asylsystem bestod af mange komponenter, og modtagecenteret var blot en af dem. Andre var styrket grænsebevogtning, styrket mulighed for udsendelse og lettere adgang til at afvise grundløse ansøgninger ved grænsen. Det første var Frontex allerede godt i gang med.

Når ministeren tillod sig at være optimist, skyldtes det bl.a., at det var lykkedes den tyske regering at få en aftale mellem Tyrkiet og EU igennem. Det viste sig at være muligt, fordi man ikke vred armen om på præsident Erdoğan, men i stedet etablerede et forløb, Tyrkiet kunne se en egen interesse i. Ministeren anerkendte samtidig, at aftalen ikke var problemløs, men den havde dog reduceret tilstrømningen. Med et modtagecenter i Nordafrika ville man på tilsvarende vis få slået incitamentsstrukturen i stykker, og færre ville banke på døren til Sandholm. Ministeren ville gerne være den naive dreng i klassen, der gjorde et forsøg på at få ideen realiseret, og så stillede han ellers gerne op til tæsk om et par år, hvis man var kommet nul trin op ad trappen.

Søren Søndergaard kunne godt se logikken i regeringens ønske om at etablere modtagecentre uden for Europa, også selv om han ikke nødvendigvis var enig i det. Men tredjelande ville ikke kunne indgå sådanne aftaler, hvis folk, der fik tildelt asyl, skulle blive i det pågældende land. Hvad interesse skulle landet have i det? Det var der ingen logik i. Hvis man ville redistribuere til andre flygtningelejre, skulle det være klart hvilke og hvordan. Han mente selv, at det ikke kunne lade sig gøre uden at forpligte sig til en ordning om fordeling af de mennesker, der fik tildelt asyl.

Han indvendte, at ministeren fik det til at lyde, som om modtagecentre uden for EU var Socialdemokratiets idé, men det var ikke noget nyt. Han huskede selv lange diskussioner med ministerens forgænger og med den daværende statsminister, som var relativt åben om alle problemerne ved den slags modtagecentre. Han mindedes, at forgængerens havde nævnt, at der var sonderinger i gang med et bestemt land; hvilket var det?

Jens Rohde fandt det en anelse historieløst af ministeren at hævde, at debatten var anderledes end i 1980'erne, for da var der også store flygtningestrømme. I 1985 og 1986 modtog Danmark 7.500 flygtninge om året. En ting var desuden at finde meningsfæller i Europa, men problemet var, at man siden 1980'erne ikke havde fundet lande uden for EU, der ville huse et modtagecenter. Tredjelande blev typisk fornærmede, når nogen foreslog det, fordi 88 pct. af verdens flygtninge allerede befinder sig i nærområderne.

Han var ikke i tvivl om, at ministeren kunne blive enig med Horst Seehofer på det personlige plan. Men i hvor høj grad repræsenterede den enighed den samlede tyske regerings synspunkter?

Udlændinge- og integrationsministeren anfægtede Jens Rohdes beskrivelse af debatten i 1980'erne, for 2015-16 var et historisk vendepunkt, hvor det gik op for Europa, at det eksisterende system ikke kunne fortsætte, og det havde skabt et momentum for at foretage ændringer. Han anerkendte dog, at debatten i lande uden for Europa ikke nødvendigvis havde undergået samme forandring, hvorfor det gjaldt om at gå diplomatisk til værks på en konstruktiv måde, hvor man anerkender parternes ligeværdighed.

Svaret til Søren Søndergaard lød, at hans forgænger som minister, Inger Støjberg, ganske vist havde været i dialog med et bestemt land, nemlig Østrig, men om et udrejsecenter. Et udrejsecenter er for folk, der har fået afslag på asyl, og som har opholds- og meldepligt. Regeringens tanker angik et modtagecenter, som er for folk, der søger om asyl.

På spørgsmålet om Horst Seehofer svarede han, at han forventede, at han og hans tyske kollega hver især repræsenterede deres regeringer.

Morten Messerschmidt glædede sig over ministerens bekræftelse på, at asylansøgere ikke havde en fremtid i Danmark. Men hvad ville regeringen så gøre i mellemtiden for at få nedbragt antallet af migranter fra Mellemøsten? Hvis man mente, at situationen var alvorlig, måtte man også være beredt på at gennemføre nationale initiativer, indtil de internationale visioner eventuelt bliver realiseret. Dansk Folkeparti hjalp gerne regeringen med 100 stramninger, ligesom den havde gjort det med den tidligere regering. Problemet var, at den nuværende indtil videre mest havde gennemført lempelser, fordi den var afhængig af Radikale Venstre. Derfor var det vigtigt at hæfte sig ved tidsperspektivet. Blev det inden for et århundrede, ville der alligevel ikke været noget Danmark at passe på længere – så ville det i stedet være europæerne selv, der skulle søge asyl uden for Europa. Blev det inden for et årti, var der måske håb, og blev det i indeværende valgperiode, kunne man begynde at tro på det. Men det begyndte at knibe. Han bad om klart svar fra ministeren på, hvordan regeringen havde tænkt sig at stramme udlændingepolitikken på nationalt plan, mens den ventede på, at visionerne kunne blive til virkelighed.

Jan E. Jørgensen bad ministeren fortælle, hvilket land i EU der ville danse tango med regeringen. Mødet kunne eventuelt lukkes, hvis ministeren ikke kunne sige det for åbne døre. Og

hvilke tredjelande havde ministeren i tankerne som kandidater til at huse et modtagecenter? Han kunne forstå, at regeringen ikke havde talt med nogen tredjelande endnu, og med et gennemsnit på nul lande hvert halve år kunne man regne ud, at det ville gå meget langsomt.

Udlændinge- og integrationsministeren svarede Morten Messerschmidt ved at henvise til Jyllands-Postens optælling fra december 2019, der viste, at den nye regering havde gennemført flere udlændingepolitiske stramninger end lempelser. Asyltallene for Danmark viste desuden ikke en øget tilstrømning efter den nye regerings tiltræden. Han delte ikke Morten Messerschmidts dystopi om, at det ville ende med, at europæerne selv skulle søge om asyl, men havde en tiltro til, at de europæiske demokratier var i stand til at holde tilstrømningen i ave og integrere folk bedre.

Til Jan E. Jørgensen sagde han, at dialogen med tredjelande ikke blev fremmet af, at han på mødet nævnte specifikke lande. Han kunne dog røbe, at regeringen var i kontakt med et land langs en af de tre migrationsruter, som ikke hørte til blandt verdens tungere lande. Han påpegede, at Frankrig allerede havde indgået en aftale med Niger, som var opsamlingsland for meget af migrationen fra Vestafrika til Europa. Danmark var i diplomatiet og på det øvrige embedsmandsniveau hele tiden i dialog med tredjelande. Regeringen forsøgte at få migrationsspørgsmålet til at fylde mere i den dialog.

Om tidsperspektivet gav han udtryk for håb om, at de første spæde skridt kunne tages allerede i 2020 med nogle lande. Det blev dog næppe i første omgang om et modtagecenter, og samarbejdet skulle indledes, uden at det var under forudsætning om etablering af et sådant.

Pernille Vermund var gået fra forsigtig optimisme til bekymring efter ministerens svar. Hun påpegede, at mennesker kom til Danmark for at søge spontant om asyl til trods for en aftale om, at folk skal søge asyl i det første sikre land, de kommer til, og til trods for, at flyselskaber har et transportøransvar og derfor ikke må fragte asylansøgere ind i Danmark. Når flygtninge rejser gennem flere sikre lande, bliver de til migranter. Det var i strid med internationale aftaler, at de kan søge om asyl. Alligevel fastholdt ministeren, at de mennesker havde ret til spontant at søge om asyl, med henvisning til en forpligtelse til at påtage sig et internationalt ansvar. Begge dele kunne ikke passe. Landene betalte i forvejen FN for at tage sig af flygtningestrømme over hele verden. Ville ministeren overveje at lade være med at tage kvoteflygtninge, før det blev anerkendt, at Schengenaftalen, Dublinforordningen og systemet med transportøransvar indebærer, at man ikke kan være flygtning i Danmark, så længe der ikke er krig i Danmarks nabolande?

Jens Rohde mente ikke, at ministeren skulle have tæsk, blot fordi han tillod sig at være visionær og lade ånden flyve højt. Det var en sjældenhed i dansk politik. Men det var ærgerligt, at regeringen ikke ville tage konsekvensen af sin egen politik på europæisk plan. Fælles modtagecentre gav ikke mening uden fælles asylregler og fælles familiesammenføringsregler i EU, for man kan ikke sidde i den samme lejr og behandle asylansøgninger efter 28 forskellige regelsæt. Og fælles regler ville kræve, at Danmark op hævede sit retsforbehold.

Morten Messerschmidt protesterede over, at ministeren kaldte hans beskrivelse for dystopisk og gjorde opmærksom på, at jøderne allerede var på vej ud af Europa, først og fremmest på grund af aggressioner, de udsættes for fra muslimerne. Hvis ministeren ikke var bekendt med det, kunne han forhøre sig hos sine tyske og franske kolleger eller besøge synagogen i Krystalgade for at få syn for sagn. Der var en omvendt proportionalitet mellem integrationen og mængden af muslimer. Det siger næsten sig selv, at man ikke har et incitament til at blive dansk, hvis man bor i et byområde, hvor 60 procent alligevel klæder sig, tænker og taler som i Mellemøsten. Ministeren havde stadig ikke givet svar på, hvad regeringen havde tænkt sig at gøre, inden et modtagecenter blev etableret.

Jan E. Jørgensen brød sig ikke om, når Morten Messerschmidt satte ordet muslim i bestemt form flertal, for det ville være det samme som at sige, at jøderne var på vej ud af Europa på grund af de højreorienterede eller de venstreorienterede. Der var problemer med antisemitisme hos alle tre grupper.

Han bad ministeren redegøre for det historiske løft af Afrika, regeringen havde bebudet. Havde man taget konkrete skridt i EU, som kunne forbedre forholdene, så man efterhånden kunne fjerne behovet for at flygte derfra?

Mads Fuglede spurgte i forlængelse af Jan E. Jørgensens spørgsmål, hvor mange midler regeringen regnede med, at der ville blive afsat på MFF'en til det historiske løft af Afrika, subsidiært hvor mange midler den selv ville afsætte i tilfælde af dansk enegang.

Udlændinge- og integrationsministeren svarede Jens Rohde, at regeringens politik godt kunne gennemføres inden for rammerne af retsforbeholdet. I det omfang det modsatte måtte vise sig, ville regeringen naturligvis respektere forbeholdet. Fælles asylregler og familiesammenføringsregler ville ikke være i Danmarks interesse, for der var en tendens til, at reglerne blev mere lempelige, jo længere beslutningerne rykkede væk fra befolkningerne.

Henvendt til Pernille Vermund og Morten Messerschmidt sagde han, at det var et rimeligt spørgsmål at stille, om regeringen kunne tillade sig at arbejde videre inden for rammerne af den eksisterende konventionsbårne logik, indtil tankerne kunne realiseres. Regeringen mente bare ikke, at man endnu var der, hvor man var nødt til at trække i håndbremsen. For at kunne nå det øverste trin på trappen var det i dansk interesse at blive inden for konventionerne.

Ministeren erklærede sig fuldt bevidst om jødernes forhold i Europa. Han havde selv jødiske venner og talte med mange jøder om deres situation i Danmark for tiden. Alle med historisk indsigt var skræmt over tidens tendenser til antisemitisme, hvad enten den var politisk eller religiøst motiveret. Det måtte ikke negligeres eller tales ned. Han var enig i, at antallet af folk fra fjerne kulturer havde betydning for integrationen og sammenhængskraften. Han satte pris på en fri og åben debat, men var enig med Jan E. Jørgensen i, at det ikke var gavnligt for debatten at tale om "muslimerne" som en samlet gruppe.

Vedrørende spørgsmålene om indsatsen for Afrika henviste han til minister for udviklingssamarbejde Rasmus Prehn. Det var meget relevant i sammenhængen, for sandheden var, at hovedparten af dansk flygtningepolitik sorterede under den minister og ikke ham selv som udlændinge- og integrationsminister. Derfor var det også misvisende, når man bedømte graden af humanisme i dansk flygtningepolitik udelukkende ud fra udlændinge- og integrationspolitikken. Når Danmark bruger 16-17 mia. kr. om året på udviklingsbistand, er det rimeligt at spørge, om man så at sige får nok flygtningepolitik for de penge. Socialdemokratiet havde selv i sit udspil talt om at fordoble den humanitære bistand.

Han sluttede af ved at sige, at regeringen ville få behov for et bredt flertal i Folketinget, hvis der skulle bevilges penge til kapacitetsopbygning i tredjelande eller indgås samarbejde med dem, for dermed kunne man give den besked til andre lande, at aftalerne ville kunne overleve et folketingsvalg.

Mads Fuglede takkede ministeren for en opbyggelig og interessant diskussion, hvor der dog stadig manglede en del svar. Det gav god grobund for mange samråd på den fælles vej op ad trappen mod det Nirvana, som et modtagecenter uden for Europa udgjorde. Han troede på, at der lå en ægte følt idealisme bag regeringens tanker, som man ønskede at føre ud i livet, og hvad er mennesket uden håb og visioner? Når man har stået på dansegulvet 30-40 år alene, så er det forståeligt, at man tænker i alternativer, men de skal så helst være gennemførlige.

Formanden rundede af ved at lægge op til en fælles drøftelse i de to udvalg om udlændinge- og integrationsministerens opfordring til et samråd med ministeren for udviklingssamarbejde om bevillingerne til Afrika. Eventuelt kunne udlændinge- og integrationsministeren også deltage. Hermed kunne udvalgene få afklaret, om der var overensstemmelse mellem de politiske udmeldinger og regeringens konkrete initiativer.

Mødet sluttede kl. 11.36.